

Nr 94

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående huvudmannaskapet för mentalsjukvården m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 (bilaga 7, punkterna G 1—4, 6—9, 14—17, 19—22, 24 samt III: 4) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1966/67 på driftbudgeten beräkna följande förslagsanslag, nämligen till Statens mentalsjukhus: Avlöningar 174 000 000 kr., till Statens mentalsjukhus: Omkostnader 46 300 000 kr., till Bidrag till landstingens mentalsjukvård 360 000 000 kr., till Kostnader för mentalsjukvårdsberedningen 3 450 000 kr., till Utbildningen av mentalsjukvårdspersonal: Avlöningar 5 200 000 kr., till Utbildning av mentalsjukvårdspersonal: Omkostnader 500 000 kr., till Bidrag till driften av vissa mentalsjukhus 11 500 000 kr., till Bidrag till mentalsjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö 125 000 000 kr., till Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar 557 000 kr., till Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader 143 000 kr., till Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Avlöningar 442 000 kr., till Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Omkostnader 100 000 kr., till Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna 20 300 000 kr., till Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna 12 500 000 kr., till Vilhelmsro sjukhus: Avlöningar 1 873 000 kr., till Vilhelmsro sjukhus: Omkostnader 419 000 kr. och till Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn m. m. 1 100 000 kr. samt vidare på kapitalbudgeten till Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m. beräkna ett investeringsanslag av 10 000 000 kr.

Senare har Kungl. Maj:t i propositionen nr 64, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 mars 1966, framlagt de förslag som framgår av följande redogörelse.

1:o) Överenskommelser om landstingens övertagande av mentalsjukvården m. m. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna avtal med landstingen samt med Stockholm, Göteborg och Malmö om deras huvudmannaskap för mentalsjukvård m. m. enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna grunder.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Eric Carlsson m. fl.* (I: 700) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustavsson i Alvesta m. fl.* (II: 862), har hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt parlamentarisk utredning angående fullgod täckning genom statsbidrag för landstingens kostnader för övertagande och nödvändig utrustning av mentalsjukvården samt angående däremot svarande bidrag till de städer, som är huvudmän för mentalsjukvården.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 862.

Utskottet. På grundval av de allmänna bestämmelser angående landstingskommunernas övertagande av statens mentalsjukvård m. m., som godkänts av 1963 års riksdag, har förhandlingar förts mellan staten och landstingen om de närmare villkoren för övertagandet. Överenskommelse har träffats om ett s. k. normalavtal. I propositionen redogörs för innehållet i detta avtal, som i huvudsak överensstämmer med principerna i 1963 års riksdagsbeslut. Vissa tillägg och justeringar har dock varit nödvändiga för att kunna nå fram till en uppgörelse. I propositionen begärs därför riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t att godkänna avtal med landstingen.

Enligt normalavtalet övertar landstingen den av staten drivna mentalsjukvården fr. o. m. den 1 januari 1967. Landstingen övertar vidare vid samma tidpunkt statens nuvarande ansvar för driften av vissa enskilda institutioner, bl. a. särskolor och vårdhem samt de s. k. läkepedagogiska instituten. Även psykopatvården, som enligt de allmänna bestämmelserna förutsattes övergå senast den 1 januari 1970, kommer att övertas av landstingen samtidigt med mentalsjukvården i övrigt.

Lokala överenskommelser har preliminärt träffats med samtliga landsting. Dessa överenskommelser innebär bl. a. att landstingen med vissa undantag övertar inom resp. landstingsområden befintliga mentalsjukhus m. m. jämte erforderliga markområden.

I normalavtalet har fastställts bidragsplaner, som anger antalet statsbidragsberättigande platser för den egentliga mentalsjukvården och specialvården, dels för de närmaste fem åren och dels för tiden efter år 1971.

De bidrag till landstingens investeringar, som innefattas i normalavtalet, överensstämmer i allt väsentligt med vad som angivits i de av 1963 års riksdag godkända allmänna bestämmelserna. I fråga om bidraget till driften av mentalsjukvården skall enligt normalavtalet användas en beräkningsmetod som något avviker från vad som angavs i de allmänna bestämmelserna. Den överenskomna schablonmetoden avses dock ge i stort sett samma resultat.

I normalavtalet har även tagits in ett särskilt årligt bidrag, som inte finns med i de allmänna bestämmelserna från år 1963. Bidraget i fråga har enligt propositionen ansetts skäligt med hänsyn till landstingens kostna-

der efter huvudmannaskapsreformens genomförande och är främst avsett att täcka avskrivning av sjukhusbyggnader för år 1967 och senare år, men ger till en början även ersättning för andra kostnader i anledning av reformen.

Flera väsentliga frågor rörande de ekonomiska villkoren har lösts definitivt genom det träffade normalavtalet. Detta gäller främst det framtida platsantalet i bidragsplanerna, reglerna om anläggningsbidrag samt det särskilda årliga bidraget. I övrigt kan de ekonomiska villkoren i avtalet bli föremål för förhandlingar för tiden efter år 1971.

Överenskommelsen beräknas i fråga om investeringsbidragen innebära en total kostnad för staten av ca 1 200 milj. kr. enligt kostnadsläget den 1 juli 1962. Under perioden 1967—1971 skall anvisas anslag för investeringsbidrag med 50 milj. kr. per år. För budgetåret 1966/67 erfordras således ett anslag av 25 milj. kr. Driftbidraget beräknas till ca 620 milj. kr. för år 1967 och det särskilda årliga bidraget till ca 38 milj. kr. per år exklusive index. Medelsbehovet på driftbudgeten för budgetåret 1966/67 beräknas till 335 milj. kr.

I motionerna I: 700 och II: 862 hemställs att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall anhålla om en skyndsam parlamentarisk utredning angående fullgod täckning genom statsbidrag för landstingens kostnader för mentalsjukvården. Motionärerna hänvisar bl. a. till de uttalanden om fullgod kostnadstäckning som gjordes i anslutning till 1963 års riksdagsbeslut i fråga om huvudmannaskapet för mentalsjukvården och menar, att det syfte som då angavs inte tillgodosetts genom det träffade normalavtalet.

Utskottet finner det för sin del tillfredsställande att överenskommelse nu träffats om de ekonomiska villkoren för landstingens övertagande av mentalsjukvården. Överenskommelsen följer som nämnts i huvudsak de av 1963 års riksdag godtagna allmänna bestämmelserna. Det särskilda bidrag med ett årligt grundbelopp av närmare 40 milj. kr., som tillkommit i normalavtalet, utgör dock ett betydande ekonomiskt tillskott vid sidan av investeringsbidragen och driftbidraget. Avtalet torde därför enligt utskottets uppfattning komma att ge landstingen den kostnadstäckning som avsågs i 1963 års principbeslut. Motionärernas utredningsyrkande kan utskottet inte biträda.

Då utskottet inte har funnit anledning till erinran mot vad som i propositionen anförts i fråga om de ekonomiska villkoren för landstingens liksom även för Stockholms, Göteborgs och Malmös huvudmannaskap för mentalsjukvården, hemställer utskottet,

I. att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna avtal med landstingen samt med Stockholm, Göteborg och Malmö om deras huvudmannaskap för mentalsjukvården m. m. enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder;

II. att motionerna I: 700 och II: 862 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

DRIFTBUDGETEN

2:o) Statens mentalsjukhus: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens mentalsjukhus enligt vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens mentalsjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67, dels ock till Statens mentalsjukhus: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 180 000 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 316 000 000 kr.

Utskottet. Som framgått under föregående punkt kommer den statliga mentalsjukvården att övertas av landstingen den 1 januari 1967. Medel under förevarande anslag — liksom under flertalet av de anslag som behandlas i det följande — kommer därför i huvudsak att erfordras endast för första hälften av budgetåret 1966/67. Utskottet tillstyrker departementschefens förslag, som innebär en fortsättning även under nästa budgetår av den pågående upprustningen av mentalsjukvården. Förslaget innebär bl. a. en personalökning med totalt 116 tjänster, varav 16 för nya vårdplatser och 100 tjänster för befintliga vårdplatser.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens mentalsjukhus enligt vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens mentalsjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	81 300 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	700 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	98 000 000
	<hr/>
	Summa kr. 180 000 000;

c) till Statens mentalsjukhus: Avlöningar för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 180 000 000 kr.

3:o) **Statens mentalsjukhus: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en minskning av anslaget med 39 720 000 kr. på grund av ändrat huvudmannskap för sjukhusen från den 1 januari 1967, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens mentalsjukhus: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 48 000 000 kr.

4:o) **Bidrag till anordnande av kliniker för psykiskt sjuka m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med hänvisning till vad som anförts under punkten 1 hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till anordnande av kliniker för psykiskt sjuka m. m.* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kr.

5:o) **Bidrag till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med hänvisning till vad som anförts under punkten 1 hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m.* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 335 000 000 kr.

6:o) **Kostnader för mentalsjukvårdsberedningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en ökning av anslaget med 1,1 milj. kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för mentalsjukvårdsberedningen* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 3 600 000 kr.

7:o) **Utbildning av mentalsjukvårdspersonal: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en minskning av anslaget med 4,8 milj. kr. på grund av att verksamheten övertas av landstingen från den 1 januari 1967, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för utbildning av mentalsjukvårdspersonal, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	365 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	335 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	4 600 000
	<hr/>
	Summa kr. 5 300 000;

b) till *Utbildning av mentalsjukvårdspersonal: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 5 300 000 kr.

8:o) **Utbildning av mentalsjukvårdspersonal: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en minskning av anslaget med 470 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utbildning av mentalsjukvårdspersonal: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 530 000 kr.

9:o) **Bidrag till driften av vissa mentalsjukhus.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en minskning av anslaget med 8,5 milj. kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av vissa mentalsjukhus* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 11 500 000 kr.

10:o) **Bidrag till mentalsjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att till *Bidrag till mentalsjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 67 000 000 kr.

Utskottet. I avvaktan på resultatet av pågående förhandlingar mellan staten och ifrågavarande städer har bidraget beräknats enligt nu gällande avtal. Hänsyn har dock tagits till att bidraget, som nu utbetalas per kalenderår i efterskott, i fortsättningen torde komma att erläggas månadsvis i efterskott. Omläggningen medför en tillfällig ökning av anslagsbehovet med ca 40 milj. kr. för nästa budgetår.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till mentalsjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö* för budgetåret 1966/67 under

femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 125 000 000 kr.

11:o) Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en minskning av anslaget med 400 000 kr. på grund av ändrat huvudmannskap från den 1 januari 1967, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens skol- och yrkeshem på Salbohed enligt vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens skol- och yrkeshem på Salbohed, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	135 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	10 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	415 000
	Summa kr. 560 000;

c) till Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 560 000 kr.

12:o) Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en minskning av anslaget med 107 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 144 000 kr.

13:o) Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Avlöningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en minskning av anslaget med 358 000 kr. på grund av ändrat huvudmannskap från den 1 januari 1967, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skol- och yrkeshem i Laxå, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	35 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	12 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	395 000

Summa kr. 442 000;

b) till *Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 442 000 kr.

14:o) *Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en med 55 000 kr. minskad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

15:o) *Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en ökning av anslaget med 2,1 milj. kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 20 300 000 kr.

16:o) *Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en anslagsminskning med 700 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 13 000 000 kr.

17:o) *Vilhelmsro sjukhus: Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en minskning av anslaget med 1 627 000 kr. på grund av ändrat huvudmannaskap från den 1 januari 1967, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för Vilhelmsro sjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	775 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	12 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	1 086 000

Summa kr. 1 873 000;

b) till *Vilhelmsro sjukhus*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 873 000 kr.

18:o) **Vilhelmsro sjukhus: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en minskning av anslaget med 331 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vilhelmsro sjukhus: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 419 000 kr.

19:o) **Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en minskning av anslaget med 630 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn m. m.* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

20:o) **Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att dels godkänna avtal med Vänersborgs stad om anslutning av Restads sjukhus till stadens vattenledningssystem, dels ock till Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m. på kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond, socialdepartementet, för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 10 milj. kr.

Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 31 milj. kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling haft två vid riksdagens början väckta likalydande motioner, den ena inom första kammaren av frö-

ken *Stenberg m. fl.* (I: 432) och den andra inom andra kammaren av herr *Larsson i Umeå m. fl.* (II: 517), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär åtgärder för utbyggnad av medicinskt centrum vid Umedalens sjukhus i syfte att effektivt utnyttja nämnda sjukhus i enlighet med vad i motionerna anförts.

Utskottet. Enligt preliminära överenskommelser med landstingen skall staten fullfölja de byggnadsarbeten vid mentalsjukhusen för vilka entreprenör antagits före den 1 januari 1967. För byggnadsverksamheten i statlig regi beräknas en medelsförbrukning under nästa budgetår av 38 milj. kr. Med hänsyn till beräknad reservation stannar dock anslagsbehovet vid 10 milj. kr. Utskottet har inget att invända mot den av departementschefen förordade byggnadsverksamheten. Det föreslagna avtalet rörande vattenförsörjningen vid Restads sjukhus tillstyrks av utskottet.

I motionerna I: 432 och II: 517 hemställs att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall begära åtgärder för utbyggnad av medicinskt centrum vid Umedalens sjukhus. Enligt vad utskottet inhämtat har det av motionärerna påtalade dröjsmålet med ifrågavarande utbyggnad orsakats av flera samverkande faktorer. De befintliga anläggningarna är sådana, att en utbyggnad av ett medicinskt centrum vid sjukhuset inte kan ske utan betydande följdinvesteringar i ledningsanläggningar m. m. Då det råder oklarhet i fråga om den framtida användningen av sjukhuset har ställningstagande till utbyggnaden i fråga ansetts böra anstå. Utskottet vill här erinra om 1962 års riksdagsbeslut i fråga om önskvärdheten av en samordning av de somatiska och psykiska vårdenheterna i länet.

Med hänsyn till det anförda och då Västerbottens läns landsting enligt överenskommelse skall överta mentalsjukvården och därvid också Umedalens sjukhus från den 1 januari 1967, finner utskottet någon riksdagens åtgärd i den av motionärerna aktualiserade frågan inte vara påkallad. Det kan i sammanhanget nämnas att Västerbottens läns landsting enligt överenskommelsen skall erhålla fullt anläggningsbidrag för samtliga vårdplatser som ingår i bidragsplanen. Motionsyrkandet avstyrkes alltså.

Utskottet hemställer,

- I. att riksdagen må
  - a) godkänna avtal med Vänersborgs stad om anslutning av Restads sjukhus till stadens vattenledningssystem;
  - b) till *Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m.* för budgetåret 1966/67 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kr.;
- II. att motionerna I: 432 och II: 517 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

21:o) Vissa byggnadsarbeten för statens skol- och yrkeshem för barn med komplicerad utvecklingshämning. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa byggnadsarbeten för statens skol- och yrkeshem för barn med komplicerad utvecklingshämning* för budgetåret 1966/67 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 2 500 000 kr.

22:o) Lån till föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för vissa byggnadsarbeten. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till Föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för vissa byggnadsarbeten* för budgetåret 1966/67 under fonden för låneunderstöd anvisa ett investeringsanslag av 600 000 kr.

Stockholm den 3 maj 1966

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Näsström, Gillström, Axel Andersson, Einar Persson, Birger Andersson, Ivar Johansson, Virgin, Svensson, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Bengtson, Harry Carlsson, Bertil Petersson, Kaijser och Wirtén; samt

från a n d r a kammaren: herrar Karlsson i Olofström, Ståhl, Almgren, fru Lewén-Eliasson, herrar Larsson i Hedenäset, Turesson, fröken Olsson, herrar Lindholm, Johansson i Norrköping, Gustafsson i Uddevalla, Gustafsson i Skellefteå, Fagerlund, Mundebo, Sjönell och fröken Ljungberg.

Reservationer

vid *punkten 1* (Överenskommelser om landstingens övertagande av mental-sjukvården m. m.)

- 1) av herr *Kaijser*
  - 2) av herr *Ståhl*.
-

Särskilt yttrande

vid *punkten 1* (Överenskommelser om landstingens övertagande av mental-sjukvården m. m.) av herrar *Ivar Johansson, Bengtson, Larsson* i Hedenäset och *Sjönell*, vilka anfört:

»Det är enligt vår mening angeläget, att huvudmannaskapsreformen på mentalsjukvårdens område kan träda i kraft den 1 januari 1967. Härigenom kan mentalsjukvården och kroppssjukvården sammanföras till en organisatorisk enhet med landstingen och de utanför landstingen stående städerna som huvudmän. Detta är enligt vår mening en förutsättning för den nödvändiga upprustningen av mentalsjukvården. Vad i propositionen föreslagits beträffande godkännande av avtalen med landstingen och anvisande av bidragsanslag för budgetåret 1966/67 bör därför godtas.

Det är emellertid enligt vår mening samtidigt angeläget att tillgodose det i 1963 års riksdagsbeslut uttalade syftet, att staten skall lämna bidrag som innebär fullgod täckning för landstingens investerings- och driftkostnader på mentalsjukvårdens område. Det i år träffade s. k. normalavtalet innebär en förbättring av landstingens ekonomiska villkor i jämförelse med principavtalet 1963. Såsom framhållits i motionerna I: 700 och II: 862 torde det dock vara uppenbart, att landstingen därmed inte kan erhålla en fullgod kostnadstäckning för den förbättring av mentalsjukvården, som de nu måste genomföra. Följden måste bli betydande skattekonsekvenser för landstingen, vilket inte var avsikten med 1963 års riksdagsbeslut. Detta förhållande förtjänar särskild uppmärksamhet mot bakgrunden av de betydande skattehöjningar, som landstingen under de allra senaste åren fått vidta, i huvudsak i anledning av ökade sjukvårdskostnader.

I de nämnda motionerna har förordats skyndsamt parlamentarisk utredning angående fullgod täckning genom statsbidrag för landstingens kostnader för mentalsjukvården. Det finns skäl som talar för en prövning av denna fråga. I motionerna har emellertid också erinrats om att ifrågasvarande problem är en del av det stora problemkomplex, som utgöres av kostnadsfördelningen i stort mellan staten och kommunerna. Utredning av nämnda frågekomplex har, som framhållits i motionerna, från vårt håll påfordrats i annat sammanhang. Enligt vår mening bör frågan om fullgod täckning för landstingens kostnader på mentalsjukvårdens område kunna bringas till en godtagbar lösning vid den sålunda förordade utredningen av frågan om kostnadsfördelningen i stort mellan staten och kommunerna. Vi är sålunda beredda att avvakta frågans utveckling i nämnda sammanhang.»